

da je to najpripravniše sredstvo ljudskega podjetja, kteregea toliko pogrešamo. Tukaj smo že pred leti enako društvo bili osnovali, pa se ni moglo vtrditi, ker je bilo v gostilnici nastanjeno, ter je zavoljo nepokoja ob nedeljah hitro opešalo, drug pripraven prostor pa se ni dal najti; sicer pa nismo rok križem držali, ampak smo širili društvo sv. Mohora in priporočevali „slov. Gospodarja.“ Zdaj pa se bomo spet dela lotili, ker imamo po blagem prizadevanju g. grofa Brandisa že sobo oskrbljeno, samo še čakamo na pravila. Mislimo pa, da bi čitalnična pravila nekoliko premenjena za takošnje društva kazala. Res je zadnji čas, da se ljudstvo začne podučevati, da pozna svoje pravice, pa tudi dolžnosti, ki jih ima do mile domovine in svete matere cerkve, in da se bo v potrebnih vedah svojega poklica urilo. V bralnih društvih se naj v ta namen povsod mala knjižnica vstanovi in ljudstvo posebno v zgodovinskih, zemljepisnih in gospodarskih vedah podučuje, ker je potrebno, da, kdor časnike bere, pozna saj nekoliko obličje naše zemlje, imena dežel, kraljestev in večih mest, potokov itd. Naj bolj pripraven kraj za te društva bi bila šola, ker je tukaj dovolj prostora in miru. V krčmah pa ni pravo mesto za te društva, ker tukaj ni miru; marsikteri bi se pa tu še boljše po krčmah posedati in težko zasluženi denar trošiti navadil. Bralna društva bodo tudi ob nedeljah in praznikih svojim udom podajala obilno duševne brane in poštenega veselja ter bodo tako marsikterege ovarovale nevarnost in pregreh, ki se po krčmah godijo. —

Iz Konjic dné 26. prosinca. (Kat. pol. društvo.) Včeraj smo komaj na večer nekoliko časa za zborovanje vlovili. Ob pol 4ih smo namreč pokopali konjiškega župana, g. Jožefa Pan-a. 23. t. m. je končal svoje življenje v 72. letu svoje starosti.

Zbor smo tedaj še le ob 5ih na večer začeli. Pred vsem se je društvenikom poročalo, kaj da so naši poslanci na Dunaju in v Gradcu od jeseni sem govorili — kaj storili? Med tem poročilom je nekdo prav dobro opazil: „Zdaj vemo, kam denar gre!“ G. poslancu Hermanu je društvo v posebnem pismu izreklo zahvalo za njegove prelepe besede, katere je na Dunaju in v Gradcu govoril.*) Potem se je razložila nova postava o obravnavi v malenkostnih stvareh in nova kazenska pravda. Tudi o zavarovalnih društvih — in zlasti o banki „Sloveniji“ se je beseda spregovorila. Posestniki so se spodbujali, naj svoja poslopja o pravem času zavarovati dajo.

Iz Zreč. 12. t. m. je bila v Zrečah volitev za občinski odbor, ki se je brez svega hujskanja sploh dobro obnesla. Voljeni so poštene možje, vneti za blagor občine, ki bodo go-

tovo tudi svoje oči obračali na krčme, da se ne bo čez odločeno uro točilo, kajti v krčmah se posebno mladina močno pači. — 20. t. m. je bila volitev župana in dveh svetovalcev. Da se od županov preveč tirja, se vidi iz tega, ker se pri nas moške te časti tako branijo. Sprvič so hteli odborniki starega župana, značajnega, obče spoštovanega moža, Pet. Dobnik-a, voliti, kateri pa županske časti in butare ni hotel prevzeti. Volili so torej Fr. Videčnika, konservativnega moža; pa tudi ta se je te časti postavno obranil. Drugobart volijo Miha Gačnika, za dobro stvar jako vnetega srenjčana, pa tudi on se brani županskih skrbi; — v 8 dneh se ima odločiti, ali prevzame župansko službo ali pa kazen plača. Menimo pa, da se naj poklicu uda.

Tako se pri nas moške boje županstva, ker vedó, da nja dolžnosti njih moči presežajo. Kdaj bode srenjam butara polajšana? — Namerava se tudi v Zrečah farna cerkev povečati, ker je jako tesna posebno za sedanje razmere, ko imamo samo enega duhovna. Hoče se ena stranska kapela dozidati, cerkev bi postala bolj prostorna in bi lepo podoba križa dobila. Za vse, kar bi se imelo storiti, so stroški zračunani blizo na 1200 gld. Dobra volja farmanov in žegen od Boga — pa bo delo skončano.

Kakor se je oznanilo novega leta den, je bilo preteklo leto v naši fari poročenih 16 parov; otrok je bilo rojenih 44, med njimi 8 nezakon-skih; pomrlo jih je 55, katerim naj sveti večna luč!

Iz Vuzenice, 27. prosinca. (Zavračanje dopisuna v „Tagesp.“) Navadni Marenberški dopisun je v liberalni „Tagesp.“ laž razširil, češ, da so Vuzeničani mrtveca, siromaka, ki ga je vlak povozil, v hramu alj zidanici tukajšnega cerkvenika shranili. Neki krojač in „Tagespostler“ pa, ko je slišal, da so naši kmetje zaradi tega nihče drugi ni pisal, kakor domači prvi g. kaplan, da bi farmanom sramoto napravil, češ, da nimajo druge shrambe za mrtvece razun mežnarjevega hrama za jedi. —

Marenberški dopisun in Vuzeniški Tagespostler sta se oba zlagala; kajti mrtvec je bil v navadno mrtvašnico položen, dokler ga ni zdravniška komisija dovolila pokopati, ne pa v mežnarjev hram, in prvi g. kaplan ni one laži „Tagespošti“ pisal, ampak navadni Marenberški dopisun, ki že več let iz našega okraja starko „Tagespošto“ s svojimi lažmi pita.

Eden v imenu več drugih.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Srečni ste Slovenci, da nemških novin in liberalnega „Naroda“ ne berete, sicer bi vam na misel prišlo, da že res sam antikrist po svetu hodi in ljudi zoper kat. cerkev

*) Prihodnji „Gospodar“ prinese nja lepi govor.
Vred.

hujska. Vladne „verske postavbe“ so vzbudile pri liberalcih takov divji direndaj in tudi vladne novine tako grozno ščujujejo, da si človek ne more drugače misliti, kakor da hočejo nekteri frama-sonski mojstri podžgati „javno mnenje“ zoper kat. cerkev, da spravijo ložje še nekoliko robotih paragrafov v postavbo, ki že sama ob sebi kato-liški cerkvi sapo zapira. V prvem članku smo le nekaj povedali; naj tukaj dostavimo, da so vladni predlogi v marsikterem oziru še hujši od pruskih cerkvenih postavb. Tako se zamore fajmošter in vsak drugi duhovnik od službe odstaviti, ako je bil v kakej reči obsojen. In kako lahko se to najboljšemu duhovniku dandanas zgodi! Zarad vsake, liberalcem nevšečne resnice, ki jo s predižnice pove, zamore priti na obtožno klop in obsojen biti, kakor se je že mnogim prigodilo. Vlada ga sme odstaviti in škof ga ne more braniti. — Samostani se smejo zarad prestopka posamesnega redovnika odpraviti. In kako lahko najde okrajn paša, kteremu se že koža ježi, če menia le vidi, pretveze, zatožiti ves red, ako se najde prismojena babura, ki o kterem spovedniku laž požene, da „rodbinam mir podkopava“.

Sicer niso polnekrvni liberalci še s to postavbo zadovoljni, ker ni v njej „civilnega“ zakona in tudi določbe ne, da se duhovnikom brž vse matice vzamejo in županom izročé. Vladni predlogi so zdaj v verskem odboru. Eno tolažbo že danas bralcem odkriti zamoremo, da bodo namreč poslanci „pravne stranke“ krepko se vpri tej postavi; kaj pa počnejo potem, ako se postavbe sklenejo, še ne vemo. Želeli bi, da vsi iz drž. zbora stopijo in volilecem v posebnem pismu razložijo, zakaj da so to storili.

7 moravskih poslancev je vstopilo v drž. zbor, pa le zato, da se prepričajo, ali je mogoče, ustavake k spravi nagniti, da se povrnejo deželam in narodom pravice, ki so se po enostranskem postopanju nemško-liberalne stranke tako hudo skrčile. To je izrekel njih vodja, dr. Pražak, in še pristavil, da s svojim vstopom v drž. zbor nikakor ne pripoznajo pravnosti tega zbora.

Da ne misli večina drž. zbora na poravnanje s Čehi in vsemi drugimi, ki niso zadovoljni s sedanjim stanjem splošnjega razpora, pokazala je pri glasovanji Hohewartovega predloga, da bi se pismo 33erih (prejšnjih) českih poslancev, v kterem razlagajo, zakaj da brezpogojno v drž. zbor stopiti ne morejo, posebnemu odboru v pretres izročilo, ter bi tako ustavaki priliko imeli, spravljivo roko podati Čehom in poravnati prejšnje krivice. Pa ne; odbili so tudi ta spravljivi predlog, in to zdaj, ko so nove volitve na Českem pokazale, da českí narod svojih državnih pravic ustavakom nikdar odstopil ne bo!

Pri obravnani zastran volitve Bukovinskega dež. predsednika, barona Pine, zoper ktero se je protest bil oddal, ker se je z vladinim pritiskanjem vršila, je minister notranjih zadev, Las-

ser, postopanje vladnih organov pri tej volitvi popolnoma odobril, češ, da vladi ni mogoče ob času volitev nad strankami stati, marveč morajo politične gosposke pokazati, da so za vladno, kakor je to on storil, ko je bil dež. predsednik! Volitev se potrdi. — No, zdaj vsaj vemo, zakaj da tudi pri nas vladni organi pri volitvah proti nam delajo.

Sprejeta je v dr. zboru postavba, ki dovoljuje poslancem 1 glđ. potnine na Dunaj in nazaj do volišča, poslanci pa, ki na Dunaji ali v okolici bivajo, ne dobijo nič. Po tem takem bo dr. Vošnjak na zgubi, ker potuje z Ljubljane, plača se mu pa le pot od Celja. Pa kaj zato, vsaj je vendar poslanec!

V Tirolskem dež. zboru ni dež. predsednik grof Taaffe zastran šolske postavbe nič opravil. Poročilo šol. odbora se pritožuje, da drž. šolska postavba od 25. maja 1868 za deželo nikakor ne sodi. §. 2. namreč določuje, da se sicer verski poduk in nadzorovanje pri verskih vajah cerkvi prepušča, da je pa poduk v drugih stvareh celó neodvisen od vsakega cerkvenega vpliva. Pri nas, pravi poročilo — mora ves poduk na kato-liški podlagi biti, za kar pa nimamo nobenega porošva, če so tudi duhovniki v krajnem, okrajnem in dež. šol. svetu. Druge pritožbe zadevajo Sletno šolsko obiskovanje, trpež šolskega leta in — stroške. Gledé na vse to je predlagal šol. odbor, naj sklene dež. odbor, da se šol. postavba tako predela, da odpadejo pritožbe, in da bo zamogel dež. zbor sprejeti postavbo, kakoršnjo tirja blagor in potreba dežele.

Vnenje države. Siloviti Bismark hoče — ne le doma — marveč tudi po vsem svetu upor kato-ličanov zatreti. Na franc. vlado je tako dolgo pritiskal, dokler ni enega najvrliših kat. listov, namreč „Univers“ za 2 meseca ustavila. Zdaj pritiskuje na Belgijsko vlado, da mu nepovoljne kat. časnike odpravi. Ker je zadosti drzen, da se sabljo rožljati začne, če se mu volja ne izpolni, utegne tudi to vlado splašiti. — Nad Avstrijo bo imel srčno veselje, ker so prišle „verske“ postavbe. — Poznanskega nadškofa, Ledohovski-ja, je dal zarubiti, ter so mu vse prodali. Zdaj plenijo pri knezoškofu Vratislavskem, dr. Försterju. 75letnemu starčku ni ostalo druga kot življenje in streha. Tako gre naprej. Gotovo pridejo skoro ječe in prognanstva na vrsto!

Za poduk in kratek čas.

V predzadnjem številu smo povedali, da se mora po sklepu štaj. dež. zbora na realkah vsak učenec poleg francošine še ali slovenskega ali pa angleškega jezika učiti. To odločijo stariši ali pa varhi učenčevi. Danes hočemo pa svojim bralcem